

Gebiedsgerichte Terugkoppeling IJsselmonde

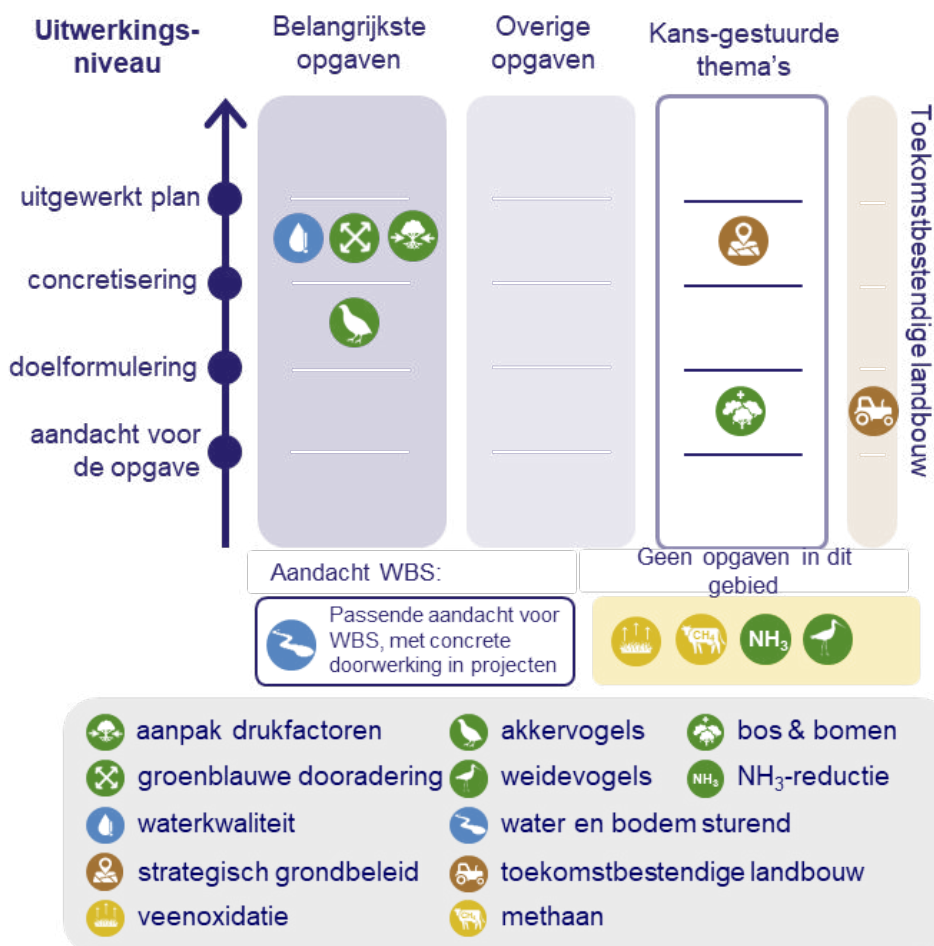
Inleiding

De provincie heeft met veel aandacht de gebiedsplannen van de 16 deelgebieden in Zuid-Holland geanalyseerd. Ze zijn in januari 2026 met waardering door Gedeputeerde Staten vastgesteld voor analyse. Deze gebiedsgerichte terugkoppeling is onderdeel van het Tweede Peilmoment. Per deelgebied staan we stil bij de opbrengsten, sterke punten en verbeteruggesties. De terugkoppeling is bedoeld om de deelgebieden de komende maanden verder op weg te helpen samen resultaten te realiseren en de gebiedsplannen te verbeteren. In september 2026 wordt een besluit van Provinciale Staten verwacht over de brede vervolgaanpak van de gebiedsprocessen in het ZH-PLG.

Hierna volgt inzicht in 1) de opbrengst van het gebiedsplan; 2) de sterke punten in het gebiedsplan; 3) verbeteruggesties voor het gebiedsplan en 4) een vooruitblik op de korte termijn.

Opbrengst gebiedsplan

Uitwerkingsniveau gebiedsplan

Randvoorwaarden

Hoewel het gebied geen expliciete randvoorwaarden stelt voor verdere uitvoering, kent het gebied wel impliciete randvoorwaarden:

- **Juridische zekerheid en vergunningen:** ruimte is keihard nodig. Om doelen, wensen en waarden van het landelijk gebied te behouden en versterken, moet er zekerheid zijn dat er geen nieuwe plannen meer komen voor grootschalige bebouwing van het landelijk gebied.
- **Financiering en instrumentarium:**
 - Structurele en toereikende financiering.
 - Grondverwerving: omdat de waarden van het landelijk gebied veelal 'zacht' zijn, is publiek grondeigendom de meest geëigende manier om inrichting en gebruik voor de lange termijn te borgen.
- **Samenwerking en draagvlak:** de ontwikkelstrategie vergt een diepe inbedding bij de partners in de Landschapstafel, begrip, acceptatie en medewerking van grondeigenaren en waardering en toe-eigening bij beslissers en gebruikers.

Financiële vraag

Met het gebiedsplan van IJsselmonde zijn 18 projectvoorstellen ingediend. De financieringsbehoefte is op dit moment €72,8 mln. Voor 5 projecten is nog geen complete kosteninschatting is opgenomen, bij 4 hiervan wel een ruime bandbreedte. Het kan zijn dat de totale financieringsbehoefte nog verandert.

Sterke punten

Allereerst wil de provincie haar waardering voor het gebiedsplan in IJsselmonde nog eens herhalen. Het gebiedsplan is opgesteld in opdracht van de bestuurlijke Landschapstafel en vormt de basis voor een uit te werken Ruimtelijk Masterplan, dat in Q1 2027 gereed zal zijn. In het plan worden zeven uitdagingen benoemd waaraan gewerkt moet worden om de waarden in het gebied te behouden en te versterken. In relatief korte tijd heeft de Landschapstafel in nauwe samenwerking een inventarisatie gemaakt van de ruimtelijke borging van het landelijk gebied, van de risico's op gebied van droogte en verzilting en van alle knelpunten die in het gebied spelen op het gebied van water, natuur en recreatie. Op basis hiervan zijn projecten uitgewerkt die bijdragen aan het oplossen van de knelpunten. We zien daarbij onder meer de volgende sterke punten:

- De samenwerking binnen de landschapstafel heeft zijn vruchten afgeworpen. Er ligt in korte tijd een mooi gebiedsplan dat duidelijk maakt de dat de partijen graag de regie blijven voeren over het eiland en met een toekomstbeeld dat inzet op een gezonde delta voor mens en natuur en een duurzame landbouw met lokale verbindingen. De komende periode besteden zij aandacht aan efficiency en effectiviteit van de samenwerking.
- Het gebiedsplan geeft blijk van veel aandacht voor de transitie-opgave die inspeelt op uitdagingen ook vanuit veranderingen buiten het deelgebied en kansen voor natuurversterking.
- Er worden enkele mooie projecten voorgesteld om onderzoek te doen naar ecologische verbindingen tussen buitendijkse natuurgebieden en verbindingen in het zoetwatergetijdengebied. Op basis van de onderzoeken kan realisatie plaatsvinden wat leidt tot vergroten van biodiversiteit en verbeteren van populaties. Herinrichting draagt bij aan het verminderen van de versnippering in het Natura2000-gebied Oude Maas.
- De aanpak voor drukfactoren op Natura2000-gebieden is geconcretiseerd naar vier projecten die bijdragen aan het verminderen van versnippering en het gebrek aan dynamiek. Dat is ook gelet op de beperkte tijd een mooi resultaat. Ook voor waterkwaliteit en groenblauwe dooradering zijn er concrete projectvoorstellen gedaan.

- Wat betreft groenblauwe dooradering is de kansenkaart met een integrale benadering voor het gebied een mooie start om te werken aan verbinding, vergroting en ontwikkeling van bestaande natuur- en recreatiegebieden.
- Het plan benoemt de urgentie van en bevat voorstellen voor onderzoeksprojecten gericht op ruimte en inrichting van extra waterberging. Gelet op het stedelijk karakter van het gebied is dit ook de belangrijkste prioriteit in het bodem- en watersysteem.

Verbetersuggesties

Korte termijn

- Ga voor het halen van de Natura2000-doelen in een zone van 1 kilometer rondom het Natura 2000-gebied aan de slag met het wegnemen en beheersen van exoten.
- De ambitie voor groenblauwe dooradering (0-116ha) erbij is duidelijk, maar landt voornamelijk nog als mogelijk (en onzeker) deelresultaat in projectvoorstellen. Hier zit meer potentie in, ook naar de toekomst. Daarbij is aandacht voor koppelkansen met andere thema's en projecten nuttig en biedt de kansenkaart een mooie start voor verdere ontwikkeling. Versterk de aanpak voor drukfactoren op Natura2000-gebieden. Maak hierbij gebruik van het [Arcadis-rapport](#) dat als onderdeel van SANE-maatregelspoor aanpak drukfactoren is opgesteld.
- Werk het perspectief op toekomstbestendige landbouw beter uit en concretiseer deze door ook in te zetten op de ontwikkeling van de landbouw als landschapsbeheerder van het gebied, juist in deze stedelijke omgeving.
- Akkervogels worden voornamelijk genoemd als deelresultaat van projectvoorstellen. Maak duidelijk welke bijdrage in oppervlakte en type natuur deze projectvoorstel precies moeten opleveren.
- Voeg bosuitbreiding toe aan de uitwerking van het scenario “recreatieve bospolder” in het projectfiche. Bosuitbreiding krijgt een prominente plek in dit gebied, maar wordt niet vernoemd.
- Geef een nadere onderbouwing van GBDA-projecten aan de hand van icoonsoorten VHR-soorten. Dit geeft een indruk in het type natuur dat je per GBDA-project realiseert en welke soort dat oplevert.

Middellange termijn

- Het plan is om een ruimtelijk masterplan op te zetten. Verken of het SANE-maatregelspoor strategisch grondbeleid daarbij kan helpen. Vanuit dat spoor wordt dit jaar gestart om in de eerste gebieden, met de gebiedsprocessen een grondstrategie op te stellen met het oog op de opgaven en agrarisch perspectief.
- Wat betreft de bos- en bomenopgave, die kansengestuurd is, wordt er nu vanuit gegaan dat het bosproject in het recreatiegebied van Staatsbosbeheer in realisatie is. Dat is nog niet het geval en in de toekomst kan het gebiedsproces daar een rol in spelen. In een van de voorstellen worden kansen voor bos en bomen nu benoemd, maar dit kan vermoedelijk bij meerdere nieuwe of bestaande project(voorstellen). Neem bosaanleg waar mogelijk ook mee als koppelkans, zoals in projectfiche 18 en in Kijvelanden.
- Neem het bodem- en watersysteem in het vervolg explicieter mee als uitgangspunt voor ruimtelijke afwegingen.
- Werk voor de akkerbouw maatregelen voor emissiereductie (stikstof, gewasbescherming) verder uit. Ook zonder normering is het van belang om die stappen te zetten.

Hoe nu verder?

De provincie als gebiedsautoriteit:

- Gaat aan de slag met het verder uitwerken en bestuurlijk vaststellen van richtinggevende doelen voor gebieden (waar mogelijk/nodig).
- Ontwikkelt haar beleidskaders verder, zoals de Modulaire Herziening van het omgevingsbeleid, het Regionaal Waterprogramma, de Uitvoeringagenda Landbouw, en de SANE-maatregelsporen.
- Biedt ondersteuning aan de gebiedsprocessen met gebiedsmanagers, proceskosten en deelnamevergoedingen. De gebiedsprocessen lopen in ieder geval tot Statenbesluit over de vervolgaanpak in september 2026 door.

De provincie als gebiedspartner:

- Werkt aan het versterken van integraliteit door integraliteit tussen *gebieden* te versterken via gebiedsmanagers en regietafels maatregelen en projecten voor biodiversiteit meer afstemmen. En integraliteit tussen *opgaven* te versterken door gelijksoortige projecten in samenhang op te pakken en waar nodig overkoepelend beleid te maken.
- Werkt aan het versterken en concretiseren van gebiedsplannen door
 - Opvolgen van aanbevelingen uit gebiedsgerichte terugkoppelingen
 - Programmeren selectie van low-regret projectvoorstellen via de Voorjaarsnota 2026 voor behoud van energie en voorgang in gebiedsprocessen.
 - Overige projectvoorstellen te concretiseren en programmeren o.b.v. het geactualiseerde afwegingskader ZH-PLG. Deze programmering wordt november 2026 verwerkt in de begroting 2027.

Daarnaast werkt de provincie aan een vervolgaanpak voor de gebiedsprocessen, aanhakend op en lobbyend richting het nieuwe Rijksbeleid. Voor de vervolgaanpak spreken we ook met gebiedspartners. Het voorstel wordt naar verwachting voor de zomer gedeeld, waarna Provinciale Staten het in Q3 2026 kunnen behandelen.

Tevens gaat de provincie aan de slag met de gestelde randvoorwaarden. We herkennen veel randvoorwaarden vanuit de gebiedsplannen en werken op dit moment al aan een aantal gestelde randvoorwaarden. Tegelijkertijd geldt dat we voor een deel van deze randvoorwaarden nog werk te doen hebben of een besluit moeten nemen. De komende periode gaat de provincie hiermee aan de slag en kijkt welke rol zij hierin kan vervullen.

Wij vragen of het gebied zich met ons inzet voor:

- Blijf doen wat je al deed: benut reeds geplande overleggen voor het opwerken en concretiseren van ingediende en nieuwe projectaanvragen waar nodig.
- Ga samen met de gebiedspartners (inclusief ons) met de verbeter suggesties op de korte termijn aan de slag om het gebiedsplan nog beter aan te laten sluiten bij de opgaven in het landelijk gebied.
- Onderzoek welke maatregelen in samenhang met elkaar binnen het eiland of binnen de Zuid-Hollandse Delta kunnen worden opgepakt. Maak daarbij gebruik van elkaars kennis en kunde.